

ת"פ 19456/07/13 - מדינת ישראל נגד שמעון לוגסי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

28 ינואר 2014

ת"פ 19456-07-13 מדינת ישראל נ' לוגסי

לפני כבוד השופטת מיכל ברק נבו

המאשימה: מדינת ישראל

על ידי ב"כ עו"ד ליאת מנור

נגד

הנאשם: שמעון לוגסי

על ידי ב"כ עוה"ד נבות תל-צור, טל שפירא ונטע לוין

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע 5 עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 [הפקודה], 5 עבירות לפי סעיף 220(2) לפקודה, 5 עבירות לפי סעיף 220(4) לפקודה ו-5 עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודה.

הנאשם כיהן בין השנים 2001 - 2006 כמנהל סיני נתב"ג (מרכז) של שותפות "מובילי דרור ושות'" [מובילי דרור או השותפות] וכמנהל התפעול שלה. מובילי דרור עסקה בתחום של הובלות והסעות. בסמוך לסוף שנת 2001 הורה הנאשם לרשום בספרי הנהלת החשבונות של מובילי דרור את אשתו דאז (כיום - גרושתו), רחל לוגסי-עזרתי, כעובדת בשותפות, הגם שבפועל מעולם לא עבדה בה. בהמשך לכך נדרשו עבור לוגסי-עזרתי משכורות פיקטיביות בספרי הנהלת החשבונות בסך 577,533 ₪ בשנים 2002 - 2006. המשכורות הפיקטיביות שימשו את הנאשם לצורך כיסוי הלוואות שלקח ממובילי דרור. רישומה של לוגסי-עזרתי כעובדת בשותפות הופסק עם פתיחת החקירה, בינואר 2007.

בכך השמיט הנאשם בזדון מהדוחות האישיים שהגיש לפקיד השומה, תוך שמוש במרמה, ערמה או תחבולה, הכנסות נוספות ממובילי דרור, מעבר לאלה עליהן דיווח, בסך של 577,533 ₪. בכך הכין וקיים (או הרשה לאחר להכין או לנהל) פנקסי חשבונות כוזבים במובילי דרור, במטרה להתחמק מתשלום מס. בכך מסר תרשומות כוזבות בדוחות האישיים שהגיש לפקיד השומה.

2. הסדר הטיעון בין הצדדים כלל שתי חלופות עונשיות - האחת למקרה שהנאשם יצליח להגיע להסדר עם רשות המיסים ולשלם את חובו למס הכנסה (קרי: יסיר את מחדלו), והשניה למקרה שהנאשם לא יסיר את המחדל.

הנאשם הסיר את המחדל ועל פי החלופה המתאימה של הסדר הטיעון, עתרו הצדדים כדלקמן: המאשימה ביקשה להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 7 חודשים והנאשם עתר למאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שרות;

עמוד 1

מאסר על תנאי על פי שיקול דעת בית המשפט; קנס על פי שיקול דעת בית המשפט ומאסר חלף קנס, בהתאם.

3. לאור עתירת הנאשם, שלחתי את הנאשם לקבל חוות דעת מהממונה על עבודות השרות בדבר התאמתו לביצוע עבודות שרות, אם כך אחליט, אך ציינתי במפורש בהחלטתי, כי אל יהא בכך בסיס לפיתוח ציפיות מצד הנאשם. חוות דעת הממונה התקבלה ונקבע בה כי הוא מתאים לביצוע עבודות שרות.

טיעוני המאשימה לעונש

4. ב"כ המאשימה טענה כי בהתאם להנחיות המשנה לפרקליט המדינה, עו"ד למברגר, אין מקום להתייחס לתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 [החוק], שענינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה [תיקון 113], כאשר עסקינן בהסדר טיעון, היות שלפי עמדת הפרקליטות, מתחם העונש ההולם בגין העבירות בהן עסקינן אינו כולל כלל מאסר שיכול וירוצה בעבודות שרות, גם לא ברף התחתון, ואילו כאן מוצג הסדר שעונש זה נכלל בו כחלק מהטווח.

5. עמדת המאשימה היא, כאמור, שבגין עבירות אלה אין לרדת מרף שכולל מאסר מאחורי סורג ובריח. עמדה זו מוצדקת במקרה זה גם בשל השיקולים לחומרה שיובאו להלן. עם זאת, לאור השיקולים לקולא שיוזכרו, ניתן במקרה זה להסתפק ב-7 חודשי מאסר, שהם הרף העליון של הטווח המוסכם.

השיקולים לחומרה

א. הנאשם פעל במרמה במשך חמש שנים, כך שאין מדובר בארוע בודד, והמעשים נפסקו רק כשהחלה החקירה;

ב. לאחר שנחקר בגין התיק דנן, ביצע הנאשם עבירות מס נוספות, ולא הגיש דוחות מס ערך מוסף במועד, והוא הורשע בגין מעשים אלה [התיק האחר]. דבר זה פועל לחובתו, ואף אם לא ניתן לראות בכך "עבר פלילי", מאחר שהמעשים הנ"ל בוצעו אחרי המעשים דנן, הרי שיש בכך כדי ללמד שהנאשם לא תיקן את דרכיו.

השיקולים לקולא

א. מדובר בהסדר טיעון;

ב. סכום ההכנסות שלא דווחו אינו גבוה במיוחד;

ג. הודייתו המיידית של הנאשם ולקיחת האחריות;

ד. הסרת המחדלים המלאה;

6. לדברי התובעת, אין לזקוף לזכות הנאשם את חלופת הזמן עד כדי אי גזירת מאסר מאחורי סורג ובריח, הן מאחר שבזמן החולף ביצע הנאשם את העבירות הנוספות, בגינן הורשע בתיק האחר, והן בשל הנסיבות שהובילו לחלופת הזמן;

התיק התגלה בעקבות חקירה אחרת; החקירה דן החלה מיד, ב-2007, וכך הופסקו העבירות; חומר החקירה הועבר לפרקליטות במאי 2009; היה קושי לאתר את הנאשם; משאותר, נשלח לו מכתב יידוע בספטמבר 2011 ומאז נובמבר 2011 התנהלו מגעים בין הצדדים, בעקבותיהם הוגש כתב אישום מוסכם ביולי 2013.

7. נושא נוסף אליו התייחסה המאשימה הוא עונשו של אבשלום נוריאל, מורשע אחר ב"פרשת מובילי דרור", עליו נגזר עונש של 6 חודשי מאסר בעבודות שרות. השניים נחקרו במסגרת אותה פרשה וההשוואה מתבקשת. אמנם, לכאורה, מדובר במעשים דומים, אך למעשה - העבירות של נוריאל היו שונות לגמרי:

א. נוריאל היה שותף מנהל במובילי דרור וגם יו"ר עמותת כדורגל נצרת עילית. נוריאל כלל בהנהלת החשבונות של מובילי דרור משכורות לשחקני הכדורגל, להם "שילם בשחור", והכספים לא נכנסו לכיסו, אלא לכיסו צדדים שלישיים. במקרה דנן, הכספים נכנסו לכיסו של הנאשם (לכיסוי הלוואותיו);

ב. נוריאל הורשע בשלוש עבירות לפי סעיף 220 לפקודה והנאשם הורשע בעשרים עבירות;

ג. לנוריאל לא היה עבר פלילי;

ד. נוריאל אמנם הורשע גם באישום של קבלת דבר במרמה בגין כך שדיווח דיווח כוזב לבקרה התקציבית של מועדון הכדורגל ובדרך זו זכה להקלה בגובה הערבויות שנדרש להעמיד, אלא שבעבר התנהגות זו טופלה במישור של בית הדין לכדורגל והאכיפה של הנושא במישור הפלילי היתה חדשנית. לכן נוריאל זכה להקלה בעונש בענין זה.

ה. התיק בענין נוריאל כלל חומר חקירה של מאות קרגלים והיו צפויים להעיד עדים רבים מאד. לכן הזמן הציבורי שנחסך היה רב מאד. כאן מדובר בקרגל אחד ו-11 עדים.

8. המאשימה הוסיפה טיעונים כלליים, בדבר מדיניות הענישה הנהוגה והעקרונות מאחוריה, ותמכה טענותיה בפסיקה מתאימה.

9. בענין הקנס ביקשה להטיל קנס כואב ומכביד, שכן גם אם מצבו הכלכלי של הנאשם קשה, והוא פושט רגל, הוא עובד כיום כשכיר בשותפות וביכלתו לשלם קנס.

טיעוני ההגנה לעונש

10. הסנגורים הגישו טיעון כתוב, נוסף על הטיעון בעל פה. הם טענו טענות כלליות, לרבות בדבר מדיניות ענישה בעבירות בהן עסקינן, תוך תמיכת הטענות בפסיקה, וכן הוסיפו טענות ספציפיות, המצדיקות לטעמם הקלה עם הנאשם, כדלקמן:

א. הנאשם הסדיר את תשלום כל חובות המס, הן בגין שנות כתב האישום, והן מעבר לכך (ענ/1). הנזק לקופת המדינה עמד על סך 258,000 ₪ וכולו תוקן כאשר סילק הנאשם את מחדליו.

ב. הנאשם הפך פושט רגל והוצא נגדו צו כינוס (ענ/2). הצו ניתן לבקשתו של הנאשם, לא לבקשת הנושים ועובדה זו הינה משמעותית, מאחר שצו כינוס כאמור ניתן לבקשת חייב רק כאשר בית המשפט משתכנע כי העסקים נוהלו בתום לב ואין מדובר בניסיון לעשות שימוש לרעה בהליכי פשיטת רגל, כדי לחסות בצילם ולחמוק מפני נושים. מכאן יש ללמוד כי בית המשפט השתכנע שקריסתו הכלכלית של הנאשם, שבאה בעקבות העסק שהיה נושא התיק האחר, ארעה בתום לב ולא בשל מעשים פסולים של הנאשם.

ג. צו הכינוס כשלעצמו הוא צו דרסטי. אף שמדובר בצו אזרחי, מוצא נגד החייב צו עיכוב יציאה מהארץ, הוא מאבד כשרות משפטית ואת פרטיותו, והכנ"ר נכנס לחשבונותיו האישיים. הנאשם גם משלם 500 ₪ מדי חודש לקופת הכינוס.

ד. כתב האישום בתיק זה הוגש לאחר שהנאשם כבר השלים את מגעיו עם התביעה, ועל כן הוגש כתב האישום בנוסחו זה. הנאשם הודה בו מייד וחסך בכך זמן ציבורי רב. שילוב עובדה זו, עם הסרת המחדלים המלאה, מלמדת על נטילת האחריות והחרטה של הנאשם.

ה. יש חשיבות להעברת מסר לפיו יש הקלה, שניתן להגיע אליה במסגרת הסדר טיעון, בשל החשיבות של מוסד הסדרי הטיעון. בחירה בענישה של מאסר מאחורי סורג ובריח, במקום מאסר בעבודות שירות, לא תשרת את המטרה. נוסף על כך, קיים אינטרס הסתמכות של הנאשם, אשר ציפה כי לאחר כל מאמציו להסיר את המחדלים - יסבול אמנם את "מכת" ההרשעה, אך לפחות לא ישלח לכלא.

ו. אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם: הוא הוכרז, כאמור, פושט רגל; נוסף על כך התגרש. הוא עובד כיום כשכיר ומשלם מזונות לשני ילדים קטינים. הנאשם שירת בצה"ל ובמילואים במשך 17 שנים. הוגש מכתב הערכה והמלצה מחבר אישי של הנאשם, אשר תיאר את אופיו הטוב (ענ/3).

ז. יש להתייחס לנזק שיגרם לנאשם כתוצאה משליחתו למאסר מאחורי סורג ובריח, שכן באופן זה ייגדע מטה לחמו, הוא לא יוכל לעמוד בתשלומים השוטפים לקופת הכינוס ואף לא בתשלומי המזונות, ועל כן מדובר בעונש בעל השלכות חמורות ביותר, בהשוואה לנאשם שאינו פושט רגל ואינו משלם מזונות.

11. לדברי הסנגור יש לשים לב שבעשור החולף חלה החמרה בענישה, אלא שהעבירות בוצעו כאשר משטר הענישה היה אחר ויש להתחשב בכך.

12. בהתייחס לתיק האחר: הנאשם כבר "שילם" בגין קיומו של תיק זה בכך שאלמלא התיק האחר, היה מסתיים התיק דנן בכופר. הבקשה להמרת כתב האישום בכופר סורבה בשל קיומו של התיק האחר. לפיכך, אין מקום "להכות" בנאשם פעם נוספת בשל אותו תיק. עצם ההרשעה הפלילית הינה מכה מספקת, ויש מקום להתחשב בכך בשלב גזירת הדין, ואין מקום להחמרה נוספת בדמות מאסר מאחורי סורג ובריח, במקום מאסר אשר יכול וירוצה בעבודות שירות. עוד חשוב לציין את נסיבות התיק האחר, בו הורשע הנאשם בעבירות מע"מ: כאשר הנאשם הפסיק לעבוד כשכיר במובילי דרור וניסה את מזלו כעצמאי, כעוסק מורשה, הוא הסתבך במעשה עוקץ של אחרים כלפיו ואלה הולידו את העבירות שהן נושא התיק האחר. לענין זה התייחסה ההגנה גם בטיעוניה לענין צו הכינוס, כמפורט לעיל. יש לזכור גם כי התיק האחר מאוחר בזמן לתיק דנן, כך שאין מדובר בעבר פלילי.

13. בהתייחס להשוואה לענינו של אבשלום נוריאל: אין זה נכון לומר שהמקרה של הנאשם דנן חמור מעניינו של נוריאל. תיק זה הוא ספיח של התיק בענין נוריאל, הנאשם היה שכיר במובילי דרור בעוד נוריאל היה בעל השליטה; נוריאל השמיט סך של 695,000 ₪ ובכתב האישום היה אישום נוסף שהתייחס לאי כלילת דיווח לגבי סכום של 895,000 ₪; ניתן ללמוד על כך שעניינו של הנאשם היה קל מענינו של נוריאל בכך שבזמן אמת נתפס ענינו של הנאשם כמתאים לכופר בעוד ענינו של נוריאל - לא.

14. הסנגור הפנה לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, בשנים 2002 עד 2006. אין טענה לפיה הנאשם הוא שדחה את הקץ או ניהל משפט סרק. החקירה נפתחה בשנת 2007 והיתה חקירה מורכבת, כאשר הנאשם היה ספיח של אותה חקירה. לשלוח אדם לכלא בחלוף 7 עד 11 שנים מביצוע העבירות אינו עונש מידתי, לא מהבחינה המערכתית ולא מהבחינה האישית.

15. אשר לקבס: הנאשם משתכר סך של 7,300 ₪ נטו בחודש ויש להתחשב בכך בעת גזירת הקנס.

דבר הנאשם לעונש

16. הנאשם ביקש לומר דברים אחרונים והתנצל על מעשיו. הוא הבטיח שלא לחזור עליהם. הוא ציין כי שירת ביחידה קרבית ועשה מילואים, ואף התנדב למשטרה במשך מספר שנים. הוא ציין כי נוסף לילדיו הקטינים, בהם הוא מטפל ועימם הוא שומר על קשר רציף, הוא מטפל גם בהוריו המבוגרים. הוא ביקש מבית המשפט לסייע לו להשתקם, להמשיך לעבוד ולפרנס את ילדיו.

דין והכרעה

17. לא אכריע בטענת המאשימה לפיה כאשר עסקינן בהסדרי טיעון, לרבות בהסדרי טווח, אין מקום לטעון בהתאם למתווה של תיקון 113. נכון הוא, כפי שאף נפסק לאחרונה בע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל [4.12.13] [ע"פ 512/13], שטווח ענישה מוסכם במסגרת הסדר טיעון - שונה ממתחם הענישה שנקבע בגדר תיקון 113 בענין מסוים. השופט מלצר מנתח את ההבדלים ואת הסיבה להם. עוד מוסיף כי:

"כאשר נקבע טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון (בו בעת שמתחם הענישה רחב, כמובן, יותר) - עדיין בית המשפט, אם הוא מקבל את הסדר הטיעון, צריך לפסוק, ככלל, במסגרת טווח הענישה המוסכם (עד גבול קצוותיו), ולא בהטיה כלשהי ל"רצפה" או ל"תקרה" שמעבר לו, המותווים במתחם הענישה"

פסקה 19 לפסק הדין.

על מנת לקבוע אם יש לכבד את הסדר הטיעון, עלי לבחון האם הוא סביר, על פי אמות המידה שנקבעו בפסיקה, למשל בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 [2002] [ע"פ 1958/98]. בע"פ 512/13 נקבע כי אין, ככל הנראה, סתירה בין ההלכה שנקבע בע"פ 1958/98 לבין תיקון 113. ואולם, כאשר מוצג "הסדר טווח"

והצדדים מצפים מבית המשפט למקם את עונשו של הנאשם במקרה הקונקרטי בגדרי אותו טווח, אין מנוס, לטעמי, מקביעת מתחם עונש הולם ובחינת השאלה האם מתיישב ההסדר עם המתחם, לפחות בחלקו, כמובן תוך התחשבות בכך שמדובר בהסדר טיעון, על כל המשתמע מכך. כך, דומני, עולה גם מדברי בית המשפט העליון בע"פ 512/13, המצטט בהסכמה, בפסקה 19 לפסק הדין, את דברי פרופ' אורן גזל-איל במאמרו "העונש ההולם לא תמיד יהלום", **עורך הדין** (אוקטובר 2013) 70, 72 - 73, למצער - במקרים שבהם יש ספק אם ההסדר עומד במבחני האיזון.

אני מסכימה כי כאשר הצדדים מביאים בפני בית המשפט "הסדר סגור", אין צורך להלך בנתיבו של תיקון 113 ומבחני הפסיקה בדבר סבירות ההסדר נותנים מענה מתאים ומספק, גם לאחר תיקון 113 (ראו גם ת"פ (מחוזי י-ם) 27505-06-12 **מדינת ישראל נ' אבו חארתייה** [27.12.12] ות"פ (שלום תל אביב) 38431-04-13 **מדינת ישראל נ' רוזנפלד** [3.2.13]).

18. עם זאת, ברצוני להתייחס לטעם אותו הציגה המאשימה לכך שאינה טוענת בהתאם למתווה של תיקון 113: לדברי התובעת, הטעם הוא שלפי עמדת המדינה, מתחם העונש ההולם בגין העבירות בהן עסקינן אינו כולל כלל מאסר שיכול וירוצה בעבודות שרות, גם לא ברף התחתון, ואילו כאן מוצג הסדר שעונש זה נכלל בו כחלק מהטווח. במקרה אחר, דומה למדי, ערערה המדינה על גזר דינו של בית המשפט, שגזר עונש שהיה אמנם בתוך הטווח עליו הוסכם בהסדר שהוצג, אך נמוך מדי לדעת המאשימה. היא טענה כי הרף התחתון של ההסדר שהוצג על ידי הצדדים אינו מתאים כלל לעבירות הנדונות לפי תפיסתה. במענה לטענה זו קבע בית המשפט המחוזי כך:

"בטיעונו בפנינו אמר בא-כוח המדינה, בין היתר, כי לשיטתו, תוך בחינת הפסיקה הרלבנטית, הרף התחתון אסור היה לו שיהיה נמוך יותר מ-12 חודש, שעל-כן שגה בית-משפט קמא כשהסתפק ב-7 חודשים. אם זו היתה עמדת המדינה, היה עליה לעמוד על-כך שהרף התחתון אכן לא יהיה נמוך מ-12 חודשים. משהסכימה לענישה שיכול וברף התחתון שלה תרוצה במאסר בדרך של עבודות שירות, יצרה בכך פתח לציפיותיו של המערער, ולציפיות אלה יש משקל" [ההדגשה הוספה]

עפ"ג (מח' תל אביב) 31816-05-13 **נבון נ' מדינת ישראל** [7.10.13] **[ענין נבון]**, בפסקה 5.

האם מדובר בארוע אחד או במספר ארועים?

19. בנסיבות הענין, נראה לי שנכון להתייחס למקרה דנן כמספר עבירות המהוות ארוע אחד (סעיף 40יג(א) לחוק), לקבוע מתחם לארוע כולו ולגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו ארוע.

קביעת מתחם העונש ההולם

20. בצידה של העבירה לפי סעיף 220 לפקודה קבוע עונש מאסר בן 7 שנים. עבירה זו נחשבת לאחת החמורות בחוקי המס.

21. הערכים המוגנים אשר נפגעים כתוצאה מביצוע עבירות מס הם השיוויון בנשיאת נטל המס ומתן האפשרות עמוד 6

למדינה לאכוף את דיני המס ולגבות מס אמת, ולקיים את השיטה הפיסקלית שאימצה כחלק ממדיניותה הכלכלית והחברתית. כאשר נישום מתחמק מתשלום מס, משמעות הדבר שקופת המדינה, אשר אחד המקורות מהם היא ניזונה הם תשלומי המס של אזרחים שומרי חוק, חסרה. דבר זה מוביל להטלת מעמסה כספית נוספת על כלל הציבור, גריעה מהקופה הציבורית המיועדת לטובת הכלל ופגיעה בערכי שוויון. "עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה - בקופה הציבורית, העקיפה - בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס" (רע"פ 977/13 אודיז' נ' מדינת ישראל [20.02.13]). עוד נקבע: "הערך המוגן בעבירות מס הוא השיטה הפיסקלית שהחברה אימצה כחלק ממדיניותה הכלכלית והחברתית, לרבות שיטת המסוי שתבטיח חלוקת נטל שוויונית וצודקת" (ע"פ (מחוזי תל אביב) 71687/02 עיני נ' מדינת ישראל [1.4.04]).

הנאשם פגע בערך המוגן במידה בינונית, שכן מצד אחד, השמיט הכנסות במשך 5 שנים ברציפות, שזוהי תקופה לא מבוטלת, אך מצד שני, סכום ההשמטה אינו מאד גבוה, ומגיע לסך של 577,533 ₪.

22. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות אלה כוללת מאסר בפועל, ובדרך כלל - מאסר שירוצה מאחורי סורג ובריה. בית המשפט העליון קבע, לא אחת ואף לאחרונה, כי בעבירות כגון אלה רצוי שלא לאפשר ריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 [29.10.90]), רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [17.3.13] [ענין חלידו], רע"פ 3385/13 דימיטשטיין נ' מדינת ישראל [29.5.13]; ו-רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [20.11.13]).

עינתי בפסיקה אליה הפנו אותי הצדדים. מטבע הדברים, כל צד מצא פסיקה התומכת בעמדתו. בהתייחס לטענה של הסנגור כי חלה לאחרונה החמרה בענישה בעבירות אלה ואילו הנאשם ביצע את העבירות עת נהגה ענישה אחרת - חלק ניכר מפסקי הדין החדשים מתייחסים לעבירות שנעברו באותן שנים. עבירות המס מגיעות, במרבית המקרים, לדיון (בוודאי בבית המשפט העליון) בחלוף שנים לא מעטות, כך שמתעמעם כוחה של טענה זו.

אפנה גם לענין נבון הנ"ל. באותו פסק דין דובר בהסדר טיעון, במקרה שאינו מאד שונה מענינו. הנאשם שם ביצע 5 עבירות לפי סעיף (1)220 לפקודה, 5 עבירות לפי סעיף (4)220 לפקודה ו-5 עבירות לפי סעיף (5)220 לפקודה [בענינו יש בנוסף 5 עבירות לפי סעיף (2)220 לפקודה]; העבירות בוצעו בשנים 2003 עד 2007 [בענינו - 2002 עד 2006]; סכום ההשמטה היה כ-3 מיליון ₪ [בענינו - 577,533 ₪]; הנאשם הגיע להסדר טיעון בשלב ההתחלתי של ההליך, הודה, הורשע והסיר את כל מחדליו [כבענינו]; כחלק מההסדר הוסכם על קנס בסך 120,000 ₪ [בענינו לא הוסכם על גובה הקנס]; הנאשם נעדר עבר פלילי ולא היתה לו כל הסתבכות נוספת [שלא כבענינו]. באותו מקרה גזר בית משפט השלום מאסר בפועל בן 7 חודשים, לצד קנס של 120,000 ₪ ומאסר על תנאי. בית המשפט המחוזי דחה, בשיקול כולל, את ערעור המדינה על קולת העונש, אך בד בבד ציין: "יש ממש בערעור המדינה. לו אנו בית משפט קמא, הדעת נותנת כי היינו מעמידים את תקופת המאסר שעל המערער לרצות על מספר חודשים גדול יותר ממה שפסק בית משפט קמא" (פסקה 5 לפסק הדין).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

23. מדובר בעבירה הדורשת תכנון מוקדם. הנזק הפוטנציאלי הנובע מעבירה זו הוא רב, כאשר הציבור בכללותו נפגע בצורה משמעותית כתוצאה מהעלמות מס, בפרט כאשר מדובר בהעלמה בסכומים מהותיים, כפי שמדובר בעניינו. כפי שנקבע: "יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה..." (רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, פסקה י"א [3.11.10]). הנזק הקונקרטי במקרה זה הוא בינוני, בהתחשב במספר השנים שבהן בוצעו העבירות ובהיקף ההעלמה. עם זאת, כאשר הסיר הנאשם את מחדליו (ולכך אתיחס גם בהמשך) הקטין את הנזק הקונקרטי שגרם. לא הוצגו לפני סיבות כלשהן שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות, וההנחה היא שעבירות כגון אלה מתבצעות בשל בצע כסף.

24. כאמור בפתח ההכרעה, אתיחס לכל העבירות כמכלול אחד ובהתאם אקבע את המתחם. בנסיבות המנויות לעיל יש לקבוע מתחם ענישה המתחיל בחמישה חודשי מאסר, אשר ניתן לרצותם בעבודות שרות, ועד חמישה עשר חודשי מאסר בפועל, הכל - בצד קנס משמעותי ומאסר מותנה.

25. עינינו הרואות: ההסדר בין הצדדים מצוי בתוך המתחם ההולם, סמוך לחלקו התחתון. נראה לי שמנקודה זו, לאור המחלוקת בין הצדדים, אין עוד מקום ללכת במתווה של מיקום הנאשם בתוך המתחם, בהתאם לתיקון 113, ואבחן את הטענות הספציפיות של הצדדים - המאשימה, הטוענת כי יש ללכת לחלקו העליון של ההסדר, המביאו למאסר בפועל בן 7 חודשים, מאחורי סורג ובריה, והנאשם, הטוען שיש להסתפק במאסר שיכול וירוצה בעבודות שרות.

26. התייחסות ל"תיק האחר": הטיעונים לעונש בתיק האחר נשמעו בבית משפט השלום ברחובות ביום 12.1.12, לאחר המועד שבו התנהלו המגעים בין באי כח הנאשם לבין המאשימה, בנוגע לתיק דנן - נובמבר 2011 (כעולה מדברי התובעת בתיק זה, עמוד 4 לפרוטוקול, שורות 23 - 25). למרות זאת, ציין הנאשם בדבריו לעונש בתיק האחר, כי אין לו שום עבירה פלילית וכי לא הפר חוק אף פעם. כאשר נגזר דינו של הנאשם בתיק האחר, ניתן משקל של ממש לדברים אלה והשופטת שרון קיסר העדיפה, בין היתר בשל העדר עבר פלילי, להסתפק בעבודות שרות ולא להטיל על הנאשם עונש מאסר מאחורי סורג ובריה (סעיפים 4 ו-7 לגזר הדין מיום 6.2.12 בת"פ (שלום רחובות) 42570-12-10). בכך נהנה הנאשם מכך שהוא "נעדר עבר פלילי", ונגזר דינו לקולא. לקחתי בחשבון את דברי הסנגור כי הנאשם כבר שילם מחיר על התיק האחר, בכך שסורבה לו בקשת הכופר, וחרף זאת אני סבורה, כי בנסיבות שלפני, גובר המשקל של טיעוני המאשימה, לפיהם יש משמעות לא מבוטלת לעובדה שלאחר שביצע את המעשים נושאי תיק זה, ולאחר שנחקר בגינם, ביצע את העבירות בתיק האחר. זאת, אף שהתחשבתי בנסיבות התיק האחר, כפי שעלו מדברי הסנגור (בתיק האחר לא התנהלו הוכחות וגם שם - הנסיבות שהובילו את הנאשם לביצוע העבירות נלמדו מפי בא כוחו שם). לטעמי, התיק האחר מהווה, אפוא, נסיבה לחומרה בענין דנן.

27. ההשוואה לענינו של נוריאל: שקלתי את ההשוואות שערכו הצדדים בין ענינו של נוריאל לענינו של הנאשם דנן, בהיבט של אחידות הענישה. בהתייחס למאפיינים המבחינים בין שני המקרים, לחובת נוריאל עומדים מרכזיותו בפרשה, אישומו בנוסף בעבירה של קבלת דבר במרמה והיקף המס שהועלם; לזכותו עומדים החדשנות שבייחוס עבירה פלילית לנושא קבלת הכספים במרמה מהבקרה התקציבית, העדר עבר פלילי והיקף החסכון בזמן שיפוטי, שכנראה היה רב במידה משמעותית מבענינו; לחובת הנאשם דנן עומדים מספר העבירות בהן הואשם, העובדה שהכספים הלכו לכיסו או

לטובת אינטרס כספי שלו וההסתבכות בתיק האחר; לזכותו - העובדה שהיה מנהל שכיר במובילי דרור והיקף המס שהועלם. באיזון בין הדברים, איני סבורה שהעונש בענינו של נוריאל מחייב גזרה שווה בענינו, באופן שמתחייבת המסקנה שאין לגזור על הנאשם מאסר מאחורי סורג ובריאח.

28. חלוף הזמן מאז ביצוע המעשים אינו מבוטל. שמעתי על הנסיבות שגרמו לו ולא ניתן לזקפו לחובת מי מהצדדים. מצד אחד יש לתת משקל לכך שהענישה מגיעה זמן רב לאחר המעשים, מצד שני לכך שהנאשם "ניצל" את הזמן החולף לביצוע עבירות נוספות.

29. נסיבות נוספות: נתתי דעתי לפגיעה שתגרם לנאשם בשל עונש שיכלול מאסר מאחורי סורג ובריאח, בפרט בהיבט של היותו פושט רגל ואב לילדים קטנים, בגינם משלם הוא מזונות. בהקשר של הילדים שקלתי גם את הפגיעה שתגרם למשפחתו של הנאשם בשל העונש. התחשבתי בתרומתו לחברה - שירות בצבא, לרבות במילואים. עם זאת יש לזכור כי גם לאחר תיקון 113 חזרו בתי המשפט על ההלכה הידועה לפיה בעבירות כלכליות יש ליתן משקל יתר לשיקולי ההרתעה על פני שיקוליו האישיים של הנאשם, בין היתר בגלל הקושי לאתר עבירות ממין זה והחשיבות לעגן ולחדד את האיסור הפלילי בהעלמות מס (ענין חלידו).

לקחתי בחשבון את הודייתו המוקדמת של הנאשם, נטילת האחריות המלאה, הבאה לידי ביטוי גם בהסרת המחדלים ואת החשיבות שבשליחת מסר לפיו ניתן, בהסדר טיעון, להקל עם נאשם במידה שאינה מתאפשרת בדרכים אחרות. אני סבורה שגם הרף העליון של ההסדר בין הצדדים, המסתפק ב-7 חודשי מאסר בגין העבירות הללו, מהווה הקלה משמעותית ביותר עם הנאשם, ולוקח בחשבון את כל השיקולים הנ"ל. אלמלא כל אלה, צפוי היה הנאשם לעונש ממושך בצורה משמעותית מ-7 חודשי מאסר.

30. לאור כל האמור, נראה לי שהעונש ההולם את המקרה, על כל השיקולים, הוא מאסר בן 7 חודשים.

הקנס

31. הצדדים לא הגיעו להסכמה בנושא הקנס. נושא הקנס בעבירות מס דורש לטעמי התייחסות מיוחדת. נראה לי שקיים קושי הנובע מכך שסעיף 40ח לחוק קובע כי בקביעת מתחם עונש הקנס יש להתחשב, נוסף על כל יתר השיקולים הנלקחים בחשבון, בגדר סעיף 40ג(א) לחוק, גם במצבו הכלכלי של הנאשם. בניגוד ליתר השיקולים הקובעים את מתחם העונש ההולם (והם: העקרון המנחה, הערך החברתי שנפגע, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה), הרי שסעיף 40ח לחוק מפנה את השופט לנסיבה שאינה קשורה בביצוע העבירה, אלא לנסיבותיו של הנאשם, בדומה לשיקולים המשמשים למיקום הנאשם בתוך המתחם. יתר על כן, לא ברור מהוראת סעיף 40ח לחוק האם מצבו הכלכלי של הנאשם הוא שיקול אחד מני אחרים, או שיקול בכורה, או אולי אף "שיקול-על", מעין "אס" קרי: "קלף מנצח", הגובר על יתר השיקולים והמצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם שנקבע.

32. בעבירות המס, שאלת המשקל שיש לתת למצבו הכלכלי של הנאשם בעת גזירת מתחם הקנס מתעוררת ביתר שאת, מאחר שמחד גיסא, נקבע כי בעבירות כלכליות, יש להכות בנאשם גם בכיסו (ראו ע"פ 3829/13 שניידר נ' עמוד 9

מדינת ישראל [10.10.13]), כך שהקנס מקבל מקום חשוב בגדר מארג העונש, ומאידך גיסא, חלק נכבד מהנאשמים הנדונים בגין עבירות שונות לפי הפקודה, ובהם הנאשם שלפני, מגיעים לשלב סיום המשפט כשהם במצב כלכלי קשה ביותר.

33. הקושי לא הועלה על ידי הצדדים. אף לא מצאתי פסיקה מכריעה המתייחסת לשאלה זו (אף שהענין נטען מעת לעת - ראו, למשל, רע"פ 3542/13 **כחלון ופינגבוים חברה לבנין והשקעות בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה נתניה** [15.7.13], ובערכאות המחוזי והשלום ניתן למצוא התייחסות לענין - ראו, למשל, עפ"ג (מחוזי י-ם) 37746-01-23 **בן אבו נ' מדינת ישראל** [17.3.12], שם נקבע (ללא פירוט) כי "המחוקק ראה במצבו הכלכלי של הנאשם נתון שיש להתחשב בו, אך לא נתן לגורם זה עדיפות על פני שיקולים אחרים"; ראו גם ת"פ (שלום רמלה) 33928-09-12 **מדינת ישראל נ' יהודה** [6.1.14] ו-ת"פ (שלום רמלה) 43406-05-13 **מדינת ישראל נ' זינדאני** [21.1.14]). לפיכך אסתפק בהתייחסות לשיקולים המשמשים בקביעת הקנס במקרה שלפני: מצד אחד יש להתחשב בקנס הקבוע בחוק העונשין, העומד על סך של 226,000 ₪ ויש להתחשב בהמשך הוראת סעיף 220 לפקודה, לפיה ניתן להטיל על הנאשם, במקום הקנס או בציודו, "פי שניים מסכום ההכנסה שהעלים, שהתכוון להעלים או שעזר להעלים". בעניינו עומד הסכום על 577,533 ₪ (ואבדן המס עומד על 258,000 ₪). מצד שני עומד מצבו הכלכלי של הנאשם, העובד כשכיר המשתכר 7,300 ₪ והמצוי תחת צו כינוס.

34. בנסיבות הללו, אני קובעת שהקנס המתאים יעמוד על סך של 50,000 ₪, בין היתר בהתחשב בהקלה שניתנה לנאשם במסגרת ההסדר בעונש המאסר.

סיכום

35. לאור כל האמור, החלטתי לכבד את ההסדר, ברף העליון שלו, ולהטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. עונש מאסר בפועל בן 7 (שבעה) חודשים.

ב. מאסר למשך 9 חודשים, אולם הנאשם לא ישא עונש זה, אלא אם תוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור עבירה בה הורשע;

ג. קנס בסך 50,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-25 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, כשהראשון בהם יחל ב-1.10.14 ובכל אחד בחודש מהחודשים שלאחר מכן. אי עמידה באחד התשלומים, תגרור העמדת הסך כולו לפרעון מיידי;

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז שבט תשע"ד, 28 ינואר 2014, בנוכחות הצדדים.